

NOVINY Z DOMOVA NA DÓMSKÉM PAHORKU

Domov pro seniory LITOMĚŘICE

Občasník č.3, prosinec 2012

VÁNOCE – DVEŘE BEZ KLIKY

Vánoce oslovují nějak každého člověka. Určitě každý člověk chce prožít vánoce pěkně. Pokusme se nad tím nějak zamyslet. Jako příklad nám může trochu pomoci následující událost, o které se zmiňuje MUDr. M. Kašparů (Věroměr, str. 47): Jeden malíř, který maloval obrazy s náboženskou tematikou, měl ve zvyku, že dříve než svoje dílo představil veřejnosti, pozval si do ateliéru svoji rodinu a žádal od každého kritické posouzení svého obrazu.

Tak to udělal i u jednoho obrazu s obecně známým tématem – obrazem Ježíše Krista, který stojí u lidského obydlí a klepe na jeho dveře.

Všichni z rodiny se k dílu vyjadřovali včetně malého synka. Ten svému otci řekl, že obraz ještě není hotový, protože otec u dveří, na které Ježíš ťuká, zapomněl namalovat kliku. Otec svého synka pochválil a vysvětlil mu, že u těch dveří klika je. Ale zevnitř! Ježíš na příbytek člověka vždy jen lehce zaklepe a záleží na člověku, jestli stiskne kliku uvnitř a Boží výzvě otevře.

Ve vánoční události je příznačné, že sv. Josef s Pannou Marií nenašli místo. (Lk 2,7). Ačkoliv klepali na dveře u různých lidí, nepodařilo se jim najít nocleh.

Situace se stále opakuje. Tak Bůh miloval svět, že dal svého Syna, aby žádný, kdo v Něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Bůh přece neposlal svého Syna na svět, aby svět odsoudil, ale aby svět byl skrze Něho spasen. (J 3,16). Všem, kdo ho přijali, dal moc stát se Božími dětmi. (J 1,12). Situace je jasná. Proč neotvírají všichni, kteří slaví Vánoce? Snad proto, že ohluchli a neslyší klepání? Nebo mají zamčeno a ztratili klíč? Anebo nemají kliku ani zevnitř? Anebo jsou tak zaneprázdněni vybíráním kostí z kapra, aby nespokli kost a přeslechli přitom klepání? Anebo jsou tak do sebe ponořeni, že nepočítají s tím, že by někdo klepal na dveře jejich srdce?

Kdosi, kdo se vyzná v záhadách lidského srdce, říká, že lidská duše je jako propastná hlubina, kterou lze přirovnat k hlubině mořské. Na povrchu hladina je vystavena všem vnějším vlivům. Seběmenší kamínek, spadlý list nebo vánek rozčepí hladinu a způsobí vlnky. Tam v hloubce voda je v klidu a nepodléhá vlivům zvenku. Podobně - člověk může zaměřit pozornost a vystavit se všem možným „vánočním vlivům“ – svíčky, koledy, pozlátka, kapr se salátem – prožívání tzv. vánoční nálady – ale hlubiny duše mohou být prázdné.

Může ale také hlubinným pohledem duše hledět na ohromnou pravdu vánoc a otevřít kliku uvnitř své duše Hostu, který jediný mu může udělat vánoce krásné.

Pan farář Toufar z Čihoště při přípravě na vánoce připomněl farníkům: „...je třeba, abychom se dobře připravili k vánoční svaté zpovědi a přijímání. Krista nemáme hledat nikde, zůstává zde u nás ve Svatostánku...“ Tato slova byla faráři osudná. Kříž se několikrát naklonil napravo a nalevo a zůstal v nakloněné poloze. Pan farář byl ubit estébáky při výslechu. Nicméně existují fotografie této události a směřují nás k hluboké pravdě Vánoc: Ježíš v Betlémě je tentýž Ježíš, který je ve Svatostánku našich chrámů. Otevřeme jen kliku u dveří do nitra svého srdce.

(Bližší údaje o události v Čihošti lze nalézt v knize: M. Doležal: Jako bychom dnes zemřít měli – r. 2012)

Radim Valík, OSB, farář z Počápel,
celebrant pátečních Mší svatých na Domově

Pomáhejte mi jen tehdy, potřebuji-li to

V Domově na Dómském pahorku poskytujeme péči tak, abychom co nejdéle udrželi vaši soběstačnost. Nechceme, abyste ztráceli své schopnosti a dovednosti, které jste mívali doma.

Vše, co zvládnete sami či s pomocí pečovatelky, posiluje vaše schopnosti. Je přeci krásné moci říci: „**Já to ještě dokážu**“, nebo „**Dokážu to s vaší pomocí, nedělejte to za mne, jen mi pomozte, abych si pomohl sám**“. Je to stejné jako s úslovím: „**Nedávejte mi rybu, ale naučte mě ji chytit.**“.

Někdy se stává, že se zlobíte na pečovatelky či zdravotní sestry, že vám nechtějí pomoci zcela podle vašich představ. A přitom je ve vašich schopnostech poradit a pomoci si vlastními silami.

Stává se též, že nabýváte dojmu, že pečovatelky jsou povinny učinit vše, co chcete, i když svými silami to zvládnete sami. Jinak řečeno slovy některých: „**Platím si přeci dost, tak ať se staraj.**“.

Vězte, že všichni zaměstnanci Domova na Dómském pahorku se vám snaží vycházet vstříc v rámci zákona o poskytování služeb sociální péče a zásad Domova. Nezlobte se na ně, když řeknou: „**Neuděláme to za Vás, ale pomůžeme Vám, abyste to udělal sám.**“

Nově jmenovaná ředitelka Farní charity Litoměřice paní Ružena Kavková se představuje:

Narodila jsem se v roce 1953 v Litoměřicích. I všichni mí předci žili na Litoměřicku, tudíž jsme starousedlíci. Bydlela jsem s rodiči a dvěma mladšími sestrami ve Vchynicích u Lovosic.

Základní a střední školu jsem navštěvovala v Lovosicích. Po maturitě jsem odešla studovat Jazykovou školu do Liberce, kterou jsem zakončila státní zkouškou z němčiny.

Mým prvním zaměstnavatelem byl Čedok Litoměřice, kde jsem pracovala téměř 20 let, naposled jako referent prodeje zahraničních zájezdů až do 31.12.1991.

Na základě oslovení bývalým panem biskupem Kouklem jsem od 1.1.1992 nastoupila na Biskupství litoměřické, kde nově vznikla Diecézní charita Litoměřice. První sociální službou, kterou jsme zřídili, byla domácí péče.

Ředitelkou Diecézní charity Litoměřice jsem byla jmenována v roce 1993.

Vzhledem k tomu, že k 8.10.2012 byla odvolána ředitelka Farní charity Litoměřice paní Broumská, byla jsem jmenována biskupem litoměřickým Mons. Baxantem i ředitelkou Farní charity.

Nově pověřený vedoucí Domova na Dómském pahorku Ing. Radek Löwy se představuje:

Narodil jsem se v roce 1961 v Brně (Rajhrad u Brna), kde jsem však dlouho nepobyl a záhy se ocitl na severu Čech v Lovosicích.

Zde jsem také vystudoval Střední průmyslovou školu chemickou a ve studiu chemie pak dále pokračoval v Pardubicích na Vysoké škole chemicko-technologické se specializací na ekonomiku a řízení.

Po vojně mé kroky logicky zamířily k největšímu zaměstnavateli – SECHEZE Lovosice, kam jsem však již dojížděl po dobu osmi let z Litoměřic. V SECHEZE jsem prošel úsekem výzkumu a rozvoje a pokračoval jako nájezdový technik při výstavbě nové výroby ledku amonného s vápencem a poté jako technolog této výroby.

V roce 1993 jsem změnil působiště a objevil se na Městském úřadě v Litoměřicích, kde jsem byl opět osm let ve funkci vedoucího odboru (informatika, údržba, hospodaření, přestupky, matrika, evidence obyvatel, informační centrum atd.).

V roce 2001 jsem pak byl jmenován tajemníkem (ředitelem) Městského úřadu v Litoměřicích s cca 200 zaměstnanci.

Odtud jsem opět po osmi letech odešel mimo veřejnou správu a začal učit informatiku, vést rekvalifikační kurzy na počítače a zpracovávat projekty.

V říjnu letošního roku jsem byl osloven ředitelkou Farní charity Litoměřice paní Kafkovou a stal se od 15. října 2012 jejím asistentem a zároveň byl pověřen vedením Domova na Dómském pahorku.

CO JE TO TEN ADVENT? A CO JSOU TO ČESKÉ VÁNOCE?

Dříve Děda Mráz, nyní Santa Claus.

Na litoměřickém historickém náměstí místo svátečního poklidu a koled vyhrává obrovský autodrom, na jehož střeše je snad ještě větší Santa Claus. A korunu tomu všemu nasadí příjezd velikého nasvíceného kamionu firmy Coca-cola, na který však čekají v mrazu davy dětí se svými rodiči.

Kdo má štěstí může se v kamiónu vyfotit se Santa Clausem, koupit si jeho čepičku a dostane plechovku Coca coly.

Ti, na které se nedostalo, nebo vzdali boj v davu, nasedají do aut a odjíždějí utěšit své potomky do blízkého McDonaldu u dálnice, kde si poručí hamburger pro jistotu opět s Coca colou.

Jsou toto opravdu naše české Vánoce, je to opravdu ta doba největších křesťanských svátků?

Lze jen těžko uvěřit, že dříve se lidé se těšili na Vánoce pro jejich atmosféru vzájemné lásky, pocitu rodinné sounáležitosti a přátelství.

Co jsou to tedy dnes Vánoce? Jsou to svátky klidu a míru, řeknou někteří. Oslava narození Ježíše Krista, napadne jiné. Vánoce vnímáme všichni, i když je třeba neslavíme.

Samozřejmě, že každý z nás odněkud pochází a v každé oblasti to bylo trošinku jinak, ale zkusme se vrátit ve vzpomínkách do dob dávno minulých, kdy – aspoň jak si vzpomínáme - byly vánoce těmi pravými našimi Vánocemi. Jaké byly naše zvyky, obyčeje, co se dávalo na stůl, jak se žilo. Zkusme si to připomenout

CO TO JE ADVENT

Toto slovo pochází z latiny a znamená „příchod“ - v křesťanství pak příchod - narození Ježíše Krista a přípravu na církevní svátky - Vánoce. Adventní doba trvá 4 týdny a je dobou postní. V tomto období pak dochází k proplétání pradávných obyčejů s církevními tradicemi.

1. adventním svátkem je 30. listopad - den sv. Ondřeje

Den jednoho z dvanácti apoštolů býval dnem věštění. S tímto svátkem je spojena tradice lití olova. Nad plamenem svíčky dívky na lžici roztavily olovo a přes klíč, jehož zuby tvořily kříž, ho rychle vylily do studené vody. Z tvaru, který vytvořilo ztuhlé olovo, pak hádaly, jaký bude jejich příští manžel – krásný, ošklivý, hrbatý atd. - a jaké bude jeho řemeslo.

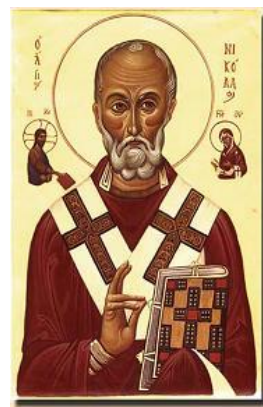
Dalšími tradicemi bylo i hledání podoby svého nastávajícího ve vysekané díře v ledu (kde jeho zjev měly prozradit stíny) a klepání na dveře kurníku. Pokud první zakokřhal kohout, dívku čekaly v příštím roce vdavky. Pokud se ozvala slepice, svatba měla roční odklad.

2. svátkem adventním je sv. Barbora 4. prosince

Svobodná dívka si na svátek sv. Barbory utrhne větvíčku třešně nebo zlatého deště. Pokud jí snítka rozkvetne do Štědrého dne, příští rok se vdá. Pokud ne – má zase roční odklad.

3. adventním svátkem je sv. Mikuláš 6. prosince

Mikuláš rozdává dětem většinou sladkosti a ovoce (zlobivým i uhlí) a chodí společně s čertem a andělem. Sv. Mikuláš byl skutečný člověk, který se narodil v roce 250 v rodině zámožných křesťanů. Pomáhal potřebným a rozdával svůj majetek. Vydal se jako poutník na cestu do Palestiny. Byl taky ve vězení, protože za římského císaře Diokleciána byli křesťané pronásledováni. Mikuláš se stal biskupem. Je uctíván od 13. století. Pověsti mu přisuzují různé vlastnosti. Původně chránil rybáře a námořníky, pak jako ochránce dětí před nemocemi, symbol štedrosti a víry v bohatství.

4. adventním svátkem je sv. Lucie 13. prosince

Svátek sv. Lucie má na svědomí ženami prosazovanou a muži zavrhanou tradici předvánočního úklidu.

Lucii si představovali jako ženu bíle oblečenou s bílým obličejem jako symbol čistoty a ochránkyně přadlen. Na její svátek se nesmělo příst, každou přadlenu, která v tento den předla, Lucie přísně potrestala. "Lucky" - dívky v bílém, s pomoučeným

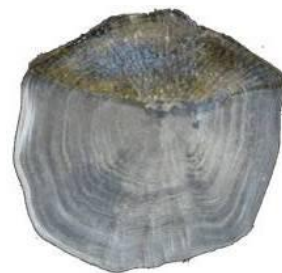
obličejem a maskou s čapím nosem, chodily po domácnostech, bílily stěny, zametaly v koutech místností a obdarovávaly děti

Mezi další adventní svátky patří:

Štědrý den (liturgicky vigilie, tedy předvečer slavnosti).

Dříve byl dnem postním. Po východu první hvězdy skončil adventní půst.

Ke stolu se však všichni mohli posadit, až když hospodyně ohlásila, že má vše připraveno. Chystal se o jeden talíř navíc, pro náhodného hosta. Počet sedících u štědrovečerního stolu nesměl být lichý, a tak lidé radši zvali hosty. Od štědrovečerního stolu se nesmělo vstávat. Bohatá večeře se měla skládat z devatera jídel. Nesměly chybět houby v polévce, nebo v černém Kubovi (jídlo z hub a krup), ryby a ovoce.

Pod talíř se dával zlatý penízek nebo šupinky z kapra pro štěstí, a aby byly v příštím roce peníze. Vrcholem štědrého večera byla půlnoční mše v kostele, kde se zpívaly koledy. O půlnoci Štědrého dne se tak narodil v srdcích lidí Kristus. Cítili přítomnost jeho lásky a s nadějí hleděli do nového roku. Na Štědrý den také začínalo vánoční koledování, jež různě trvalo až do Tří králů.

1. svátek vánoční Boží hod vánoční 25. prosince

Slavnost Narození Páně, tedy oslava narození Ježíše Krista je pro křesťany nejdůležitějším svátkem.

Tento den se vůbec nesmělo pracovat. Ani lůžka se neustýlala, někde dokonce zavazovali dobytku huby, aby nemohl přežvykovat a znesvěcovat tak tento den.

2. svátek vánoční svátek sv. Štěpána 26. prosince

Svatý Štěpán je patronem koní. V tento den se před východem slunce nechávalo koním pouštět žilou, aby byli zdraví a čilí po celý rok. V kostele se světil oves. Někdy hospodáři hodili při mši hrst ovsu na kněze jako upomínku na ukamenování Štěpána, kterého Židi roku 37 n.l. ukamenovali před hradbami Jeruzaléma, protože hlásal, že Kristus je Mesiáš předpovězený proroky.

Říká se: "Na Štěpána, není pána", znamená to - každý je sám svým pánem. Konají se zábavy, chodí se na koledy, peče se husa.

Silvestr 31.12.

Představuje pro nás konec starého a začátek nového. V řeči Vánoc potřebu děkovat za staré a prosit o nové. Přejeme si štěstí a zdraví. Svátý Silvestr se narodil v Římě ve třetím století. Roku 311 byl zvolen papežem (v této době už císař Konstantin povolil křesťanství).

6. 1. Tři králové, aneb na Tři krále o skok dále

Svátek Tří králů byl původně svátek Zjevení Páně. Tři králové Kašpar, Melichar, Baltazar - mudrci z východu vedeni betlémskou hvězdou šli přivítat s dary nového krále - Ježíška v jeslích. Od Nového roku až do Tří králů se chodívало na koledu. Na tři krále chodívali kněz, kostelník a ministranti s kadidlem a vykuřovali dům. Na dveře pak psali svěcenou křídou K+M+B. Někde se také psávalo C+M+B (C – Caspar), což mohlo také znamenat rčení Christus mansionem benedicat – nechť Kristus požehná tomuto příbytku. Později se tříkrálová koleda stala záležitostí dětí, které převlečené za tři krále chodí koledovat po domech, a jsou obdarováváni pečivem, cukrovím i penězi. Na Tři krále si také hospodyně nechávaly v kostele posvětit vodu a s ní vykrápěly příbytek i stodoly.

2. 2. - Hromnice

Hromnice ukončují vánoční období. Do kostelů lidé přinášeli svíce k vysvěcení, které pak nazývali "hromničky". Měly chránit úrodu před hromobitím a dům před neštěstím. Báby kořenářky jimi dokonce léčily. Dávaly je do rukou nebo křížem pod krk nemocnému. S rozžatými svícemi symbolizujícími očistu se obcházely i včelí úly. O Hromnicích se nemá pomlouvat, klít, tancovat, ani žertovat. Podle lidové pověry by hospodyně neměly brát do rukou jehlu, aby nepřitáhly na stavení blesk. Naopak v pohanských dobách byly Hromnice spojeny s bujnými oslavami jako předzvěstí jara.

STAROČESKÉ VÁNOCE

Několik dnů před Vánocemi se napekl chléb a vánočky z bílé mouky, hrozinek a mandlí. Štědrovečerní večeře se připravovala od rána a skládala se z několika chodů: hrachová nebo čočková polévka, kuba, (kroupy s houbami a česnekem), pukance s mákem a medem, hubník (nákyp s houbami). Ryba na stole většinou chyběla, protože v 16. a 17. století patřila mezi postní jídla. Kapr se stal tradičním vánočním jídlem teprve v 19. století. Zárukou hojnosti v příštím roce byl velký dostatek jídla na štědrovečerní tabuli. Přebytek se pak dával dobytku, kořenům stromů v zahradě a studni – aby dávali nadále vodu a obživu.

Lidé se od rána postili, aby večer uviděli "zlaté prasátko". S první hvězdou, která vyšla na nebi, si rodina sedla k slavnostně prostřenému stolu s bílým ubrusem. Večeře se zahajovala společnou modlitbou a poděkování Bohu za vše dobré, co přinesl i co vzal.

Jako první chod se podával hrách, protože klíček hrachu má podobu kalichu a dle tradice spojoval všechny stolovníky v dobrém i zlém. Hospodyně odebrala z mísy hrachu po lžici pro každé z domácích zvířat, potom si podle vážnosti a stáří nabírali ostatní. Jako další chody následovaly: polévky pro sílu, čočka, aby byly peníze, kuba, masitý pokrm nebo ryba pro radost. Kostí se odkládaly na jeden talíř a po večeři se zakopávaly pod ovocné stromy, aby příští rok byla zase úroda. Jako sladká tečka štědrovečerní večeře se servírovala vánočka a cukroví. Pila se bílá káva, čaj, pivo, víno či pálenka pro dobré trávení.

Pak zazvonil zvoneček a hospodář přinesl stromeček ozdobený ořechy, perníčky, jablíčky, sušeným ovocem, cukrovím, řetězy a svíčkami, který přes den tajně ustrojil. Potom se svíčky zapálily a všichni zpívali koledy, které se u stromečku zpívaly každý večer, dokud se neodstrojil. Někde se stavěly místo stromečku jesle.

Vánoční zvyky našich předků

Štědrému večeru se přisuzovala magická moc, a proto se také dodržovala řada zvyků, které předpovídaly budoucnost nebo přinášely štěstí.

Pouštění lodiček - V lavoru s vodou se pouštěly lodičky udělané z poloviny skořápek vlašských ořechů, do nichž se pomocí nakapaného vosku připevnily zbytky vánočních svíček, které se zapálily. Podle toho jak daleko dopluly, se usuzovalo, kdo se bude držet doma (jeho lodička se držela při okraji umyvadla) a kdo se vydá se do světa (jeho lodička doplula do středu umyvadla či dále). Pouštění lodiček mělo ale ještě i jiný výklad: šťastný a dlouhý život čekal toho, jehož svíčka vydržela svítit nejdéle a jehož skořápka se nepotopila.

Lití olova - Nad plamenem se na kovové lopatce rozžhavl kousek olova a to potom se vřelo do lavoru se studenou vodou. Podle tvarů, které vytvořilo, se odhadovala podoba či povolání ženicha.

Třesení bezem - Děvčata na venkově třásla bezem a vdala se tam, odkud se ozval psí štěkot.

Házení střevícem - Přes rameno ke dveřím se házel střevíc. Podle toho kam směřovala jeho špička, se určovalo, zda se dívka příští rok vdá. Pokud směřovala ke dveřím, oznamovala vdavky.

Krájení jablka - Jablko se přepůlilo nožem napříč a podle tvaru jádřince se usuzovalo, zda budou všichni zdraví, či někdo onemocní, nebo zemře. Pokud jádřinec tvořil pěti či vícecípou hvězdu, sešli se všichni za rok ve zdraví. Pokud tvořil čtyřcípou - kříž, znamenalo to, že někdo z přítomných těžce onemocní, nebo zemře.

Dělení Vánočních oplateků s medem - Nakonec štědrovečerní večere nastával rituál dělení vánočních oplatek (podobných hostiím). Potřely se lehce medem a každý člen rodiny dostal jednu oplatku. Potom nastalo dělení od nejstaršího k nejmladšímu. Každý každému podal oplatku a ten si kousek ukousl. Tento zvyk symbolizoval sounáležitost, že se každý s každým rozdělí i o poslední kousíček.

Jmelí - Lidé si jeho zelené, postříbřené či pozlacené snítky nejčastěji připevňují na lustr, případně nad dveře. Zřejmě proto, že pod zavěšeným jmelím má muž právo políbit jakoukoli dívku či ženu. Nebo proto, že "kdo se pod jmelím políbí, druhému se zalíbí" a jejich láska bude po způsobu jmelí věčně zelená. Každopádně darované jmelí nosí štěstí, a tak se při vánočních návštěvách hodí s sebou snítku přinést. Nosí štěstí tomu, kdo pod ním projde a tomu kdo je jím obdarován. Kdo si jej koupí sám pro sebe, tomu štěstí nepřinese.

Podle legend bylo kdysi jmelí stromem, ze kterého vyrobil Josef kolébku pro Ježíška. Za 33 let ho poté Římané utnuli, aby z něho vyrobili kříž pro Ježíše. Strom pak hanbou seschnul a už se vyskytuje jen v malých trsech a zahrnuje lidi okolo sebe dobrem.

Věřilo se, že jmelí chrání před ohněm a zavěšovalo se nad dveře a do domů aby také ochránilo před čarodějnicemi a zlými duchy.

Na začátek adventu byste měli spálit všechno staré suché jmelí a dát do domu nové!

Štědrovečerní kapr

Smažený kapr, bramborový salát a rybí polévka, to je dnes klasická štědrovečerní večeře v Čechách. Kapr se však začal objevovat na našem štědrovečerním stole až od počátku 19. století.

Adventní věnec

První adventní věnec pověsil v roce 1838 na začátku adventu hamburský teolog Johann Heinrich Wichlern nad dveře svého sirotčince. Na vyřezávaný dřevěný věnec dal každý den jednu zapálenou svíci. Pod něj umístil pokladničku, do níž mohli lidé házet peníze pro děti na Vánoce.

Dnes se místo 24 svíček pro každý adventní den dávají na věnec jen 4 svíce a každou neděli se zapaluje o svíci více. Jelikož dny se zkracují a tmy přibývá, postupné rozsvěcení svící na adventním věnci symbolizuje, že příchod Krista do života znamená nárůst světla, pokoje a radosti. Kruh vyjadřuje společenství a plameny světlo, které osvětluje každého člověka.

Původní barva adventního věnce byla fialová - podle barvy kněžského roucha. V současné době se na věnce používají různé barvy. Základem věnce je jakákoli zelená dřevina - jedle, smrk, borovice. Adventní věnec bez svíček se zavěšuje na vstupní dveře. Adventní věnec se svíčkou se dává na stůl nebo zavěšuje nad stůl.

Proč se peče cukroví

Prapředci dnešního vánočního cukroví nesloužili jen k mlsání, ale také k ochraně.

Praotcem vánočního cukroví je opět pohanský zvyk, pomocí něž se v nejmocnější noci roku (zimního slunovratu) chránil dům i rodina před temnými silami.

Cukroví tehdy patřilo mezi ochranné a obřadní pokrmy, proto se peklo např. ve tvaru zvířat a zavěšovalo na dveře stavení, chlévy a ovocné stromy. Rozdávalo se i všem členům rodiny včetně chasy.

Vánoční cukroví se však chutí dosti lišilo od dnešních, máslo oříškových pochoutek. Ještě v první polovině minulého století se pekly především perníčky. Používal se hodně med a sušené ovoce. Nejoblíbenějšími pamlsky byly karamelky a sladké hračky pro děti dělané z ovoce.

PURPURA

Purpura patří k tradici staročeských Vánoc. Podle některých zdrojů pochází pálení purpury ze starého keltského zvyku, kdy Keltové o svých slavnostech zimního slunovratu pálili na otevřeném ohni voňavé jehličí. Purpura je směs kadidla a vonných rozdrcených dřev, které po zapálení voní.

Bylinkovou purpuru si můžeme připravit sami. Musíme ji však připravit dopředu, protože je nutné ji nechat alespoň 1-2 týdny uležet.

Recept na domácí purpuru

Můžeme použít celou řadu aromatických bylin, koření a dalších sušených přísad: hřebíček, skořici, muškátový oříšek, mátu, levanduli, meduňku, mateřídoušku, tymián, bazalku, rozmarýn, šalvěj, majoránku, oregano, pelyněk, semena fenyklu, anýzu a kmínu, květ měsíčku, chrpy, růží, vřesu, heřmánku, jehličí, borůvkové, maliníkové, jahodníkové a ostružiníkové listy, listy eukalyptu a mnoho dalších bylinek. Do směsi raději nepřidáváme sušené ovoce, kvůli obsahu cukru by se nám mohlo připalovat. Bylinky a koření se smíchá, podrtí a případně promíchá mixerem, aby se celá směs zjemnila. Směs vybraných bylin nasypeme do uzavíratelné sklenice. Pak se přidá asi 15-25 kapek vonného olejíčku (např. skořicový, mandlový, hřebíčkový, vanilkový, borovicový atd.) na jednu hrst bylinek. Vše promícháme a necháme 1-2 týdny uležet.

Závěrem:

A teď ruku na srdce, kdo z nás dodržuje tyto staré zvyky?

Vždyť ani ten stromeček není náš. Pochází z Německa. A víte, že první vánoční strom na náměstí postavil spisovatel Rudolf Těsnohlídek na brněnském Náměstí svobody teprve v roce 1924?

A adventní věnec – ten snad navazuje na chanukovou židovskou tradici postupného rozsvěcování svící, tedy opět nic moc staročeského.

Takže co jsou to ty naše české vánoce - pro každého trochu jiné a trochu jinak prožité svátky.

Pro mě jsou vánoční svátky takové, jak si je udělám sám pro sebe, pro rodinu a pro své blízké.

Dovolte mi tedy, abych i já popřál vám všem krásné svátky a hlavně zdraví.

VÁNOČNÍ RECEPTY

KAPR NA ČERNO – PRO DÁMY

Suroviny:

- 800 g kapra,
- 200 g kořenové zeleniny,
- 300 g sušeného ovoce,
- 50 g loupaných mandlí,
- 250 ml červeného vína,
- sůl,
- divoké koření,
- celá skořice,
- 60 g másla.

Příprava: Porce kapra osolte a nechte v chladu odležet. Krátce povařte červené víno s divokým kořením a skořicí. Na tenké nudličky nakrájenou kořenovou zeleninu, můžete použít i mraženou, překrájené sušené meruňky, švestky a jablka vložte do zapékací nádoby, zalijte vínem svařeným s divokým kořením a skořicí (odvar z koření a vína scedíme přes sítko a tím odstraníme koření). Vše v mírné troubě rozpečte, aby ovoce změklo. Poté do směsi ovoce a zeleniny zatlačte porce kapra kůží navrch. Na každou porci dejte plátek másla a posekané mandle. Následně pečte v troubě při 180 stupních cca 8 - 10 minut, podle velikosti porcí.

KAPR NA PIVĚ – PRO PÁNY

Suroviny:

- 6 očištěných porcí kapra,
- sůl, mletý pepř,
- 250 ml světlého piva,
- 2 polévkové lžíce oleje,
- 1 středně velká cibule,
- citrónová šťáva,
- 50 g másla,
- mletý kmín, sladká paprika.

Příprava: Kousky ryby osolíme, opeříme, pokapeme pivem (ne vším) a vložíme asi na hodinu do chladničky. Na oleji osmahneme na tenká kolečka pokrájenou cibuli a vložíme na ni porce kapra. Zalijeme zbylým pivem, mírně pokapeme citrónovou šťávou, okořeníme kmínem a paprikou, přidáme máslo a na mírném ohni pomalu dusíme doměkka. Jako příloha se hodí bramborový salát, bramborová kaše nebo chléb.

A ZE STAROČESKÉ KUCHYNĚ VYBÍRÁME

KRKONOŠSKÝ HUBNÍK

Suroviny:

- 150 g strouhané housky
- 3 žemle
- 3 hrsti sušených hub
- 3 vejce
- sůl a mletý pepř
- 100 g másla
- 2,5 dcl mléka
- 2 - 3 stroužky česneku

Příprava: V mléce rozšleháme vejce a rozpuštěné máslo. Přidáme na kostičky nakrájené žemle, strouhanku, namočené sušené houby, které máčíme nejlépe přes noc ve vodě nebo v mléce. Přidáme sůl, pepř a česnek. Směs vylijeme do vymaštěného pekáče nebo do formy a zvolna upečeme.

ČERNÝ KUBA

Suroviny:

- 2 hrnky krup
- 50 g sušených hub
- 50 g sádla
- 50 g škvarků
- 5 stroužků česneku
- vrchovatá lžíce soli
- lžička majoránky
- lžička mletého pepře
- lžička tlučeného kmínu
- 3 dcl masového vývaru
- sádlo na vymaštění pekáče

Příprava: Propláchnuté kroupy uvaříme v osolené vodě do poloměkka. (Na 2 hrnky krup 2 hrnky vody) Slijeme a opět propláchneme. Máčené houby orestujeme na sádle, přidáme škvarky, sůl, pepř, majoránku, kmín a masový vývar. Vše podusíme. Hotové vmícháme do krup, přidáme třený česnek, promícháme a přendáme do vymaštěného pekáčku. Pečeme asi 30 - 40 minut.

VÁNOČNÍ COURAČKA

Suroviny:

- 400 g kysaného zelí s lákem
- 200 g uzené klobásy
- 1 lžíce sádla
- 1 menší cibule
- 1 lžíce mouky
- Sůl
- sladká paprika
- kmín
- cukr
- 3 dl kysané smetany

Příprava: Jemně nakrájenou cibuli zlehka osmahneme na sádle, přidáme krájenou klobásu a společně orestujeme. Přidáme papriku, kmín, zelí a cukr. Zalijeme vodou a zvolna vaříme, dokud není zelí poloměkché. Do smetany zamícháme mouku a přilijeme do polévky. Řádně provaříme.

ČAS VÁNOČNÍ

Čas vánoční znamená výrazné oživení našich vzpomínek na dosud prožitý život a stejně tak i na řadu našich nejmilejších, kteří se už nikdy neobjeví v našem životě. O to více však ožívají a naplňují náš život naše již dospělé děti a zvláště pak nová generace vnoučat a pravnoučat, která jsou zdrojem nových radostí a potěšení.

Vedle těchto radostí zůstává přeci jenom dostatek času pro další způsoby prožívání vánočních dnů. V tomto směru je velmi prospěšná trvalá péče vedení Domova, které vytváří řadu možností pro dobrovolnou aktivní účast schopných obyvatel, která vyvolává dobrý pocit schopnosti ještě dobrého uplatnění se.

Můžeme uvést úspěšnou aktivní spolupráci při přípravě a výrobě vánočních ozdob, které jsou základem pro výzdobu společných prostor, jídelen, ale i jednotlivých pokojů. Ukazuje se, že je řada členů schopných vytvořit nebo alespoň pomoci při výrobě vkusných ozdobných předmětů.

Příjemnou a i sladkou činností je pomoc při výrobě vánočního pečiva a cukroví, které pak provoní společné jídelny a i pokoje.

Samostatnou kapitolou pro příjemné a radostné prožívání předvánočních dnů je vhodná kulturní činnost. Všechny akce jsou pečlivě připraveny pracovníky kulturního úseku. Všechna vystoupení mají dobrou návštěvnost a spokojenost z dobrého pobavení. Oblibě se těší vystoupení dětí, zpěváckých skupin, hudebních souborů, ale i besedy o zeměpisných zajímavostech světa s obrazovými doplňky.

Do sváteční vánoční doby dobře zapadá slavnostní mše sv. s krásným betlémem v kapli. Tato akce přibližuje historický význam vánoc a zdůrazňuje jejich dlouhodobý kulturní význam.

Slavnostní stolování se svým vybavením a s vysokou odbornou úrovní završuje pak sváteční pocity všech obyvatel, všech zaměstnanců a členů vedení.

Všechny tyto akce zde jen ve zkratce uváděné se staly základem pro vytvoření pocitu příjemné sváteční nálady a někdy snad i trochu osobní spokojenosti.

Uznání za to si zaslouží jak celé vedení a všichni zaměstnanci, ale i senioři, kteří se na tom snažili podílet.

MVDr. Rudolf Hubík

Uživatelé a jejich rodinní příslušníci se setkali s ředitelkou Farní charity a vedením Domova na Dómském pahorku

Poslední z pravidelných setkání se konalo 5. 11. 2012. Představila se na něm paní Růžena Kavková pověřená řízením Farní charity Litoměřice a ing. Radek Löwy pověřený vedením Domova na Dómském pahorku. Oba uživatelům nabídli otevřené dveře a příležitost k diskuzi.

Společná setkání jsou jedním z míst pro výměnu názorů, dotazy, pochvaly i stížnosti. Partnerství mezi uživatelem a

poskytovatelem je základní kamenem a linií na níž se setkávají. Uživatelé hovořili o svých problémech, přáních i stížnostech. Podněty od uživatelů, které nebyly závažného charakteru, se vyřešily na místě. Celkově od uživatelů vyplynulo, že jsou v domově spokojeni. Chválili nejen pracovníky, jejich vstřícnost a slušnost, ale i stravu. Myslí si, že se kvalita stravy zlepšuje. Uživatelé si přejí, aby tomu tak bylo i nadále.

Vy, kteří jste tentokrát zůstali doma, přijďte příště a přispějte ke zlepšování kvality vašeho života v domově. Pracovníci poctivě usilují, aby se vaše žití co nejvíce blížilo běžnému životu. Vězte, že vaše účast je nejcennějším příspěvkem k jejich snažení.

Jak se vás týká zavádění karty sociálních systémů?

Vyměnil se ministr práce a sociálních věcí a změny se nevyhnuły ani sKartě. V názorech na její používání není shoda. Co platilo včera, dnes už neplatí, ale přesto přinášíme:

- S karty mají fungovat jako průkazky pro příjemce dávek.
- Nemají sloužit k výplatě penzí.
- Placení s nimi bude dobrovolné
- Lidé se zdravotním postižením budou mít výběr na pobočkách pošty zdarma.
- Lidé si budou moci vybrat, jakým způsobem si nechají peníze doručit, za složenky si připlatí.
- Vláda chce prosadit změnu zákona, možná do konce května 2013.

Co děláme my, abychom vám mohli dle vaší potřeby pomoci či vás informovat?

Sledujeme zprávy v médiích i na webových stránkách ministerstva. Jsme ve spojení s pracovníci litoměřického úřadu práce.

Bude-li třeba, pomůžeme vám, zapojíme se do procesu převzetí sKarty i jednotlivých nezbytných formalit. A nejsme jedinými, od koho můžete čekat pomoc, je tu i vaše rodina, vaši blízcí.

Do konce roku 2012 se pro vás nemění nic. Důchod vám přinese poštovní doručovatelka nebo vám přijde na účet. A příspěvek na péči bude chodit na stejně jako doposud. ***V roce 2013 uvidíme a nezapomeňte, nejste na to sami.***

Botanická zahrada v říjnu?

Proč ne. Dne 30. října jeli nejen uživatelé našeho domova, ale i dalších služeb Farní charity Litoměřice a litoměřičtí občané do botanické zahrady v Teplicích. Výlet byl realizován v rámci komunitního plánování Města Litoměřice, projektu „ROK SENIORŮ“ zaměřeného na aktivizaci seniorů v Litoměřicích. Na výlet se přihlásilo 43 zájemců.

Těm, které silné chumelení od venkovní prohlídky neodradilo, poskytli odborný výklad průvodce. Komu se ven

nechtělo, občerstvil se ve velmi útulné kavárně. Ve skleníku (a v teple) se obdivovali tropické a subtropické floře. Na své si přišli i milovníci zvířat, ve sklenících byla akvária s vodními živočichy. Překvapením byly zvukové efekty, které prohlídku s exotickými exempláři zpříjemnily.

Všem se tato akce moc líbila. Rádi by jeli na jaře zas, to bude zahrada v plném rozpuku a květu. Neoptimálnější období je od začátku května do poloviny června. Pojedete také s námi?

AKTUÁLNĚ Z DOMOVA

TISKOVINY

Chcete číst svůj oblíbený deník či časopis? Chcete si ho kupovat v Domově?

Využijte příležitosti a objednejte si ho již dnes u Ivany Kretové.

Zaplatíte měsíčně předem a budete si svou tiskovinu vyzvedávat na recepci nebo vám ji přinese paní pečovatelka.

KNIHOVNA U NÁS

Jednáme s litoměřickou knihovnou o zřízení „pojízdné knihovny“ v prostorách Domova. Potřebujeme však nejdříve vytvořit technické zázemí, kde budou knihy uskladněny a následně půjčovány. Knižní fond bude pravidelně obnovován. Čtenáři těšte se.

INTERNETOVÁ KOMUNIKACE

Na váš počítač ve druhém patře byly nainstalovány multimediální prvky - webová kamera a mikrofon. Nyní si lze povídat a dívat se na toho (na monitoru), s kým jste ve spojení prostřednictvím programu Skype. Služba je zdarma.

Chcete-li tedy vidět své blízké a zároveň si s nimi i popovídat, hlase se u vedoucího Domova ing. Löwyho.

POČÍTAČOVÉ KURZY

Netroufáte si pracovat sami s počítačem? Nabízíme Vám pomocnou ruku ve formě individuální výuky. Zájemci, hlase se u vedoucího domova ing. Löwyho.

PŘÍPRAVY NA TŘÍKRÁLOVOU SBÍRKU 2013 VRCHOLÍ

Dne 2. ledna 2013 posvětit v kostele Všech svatých na litoměřickém Mírovém náměstí koledníkům křídly pan biskup Mons. Jan Baxant.

Na organizaci sbírky se podílejí i někteří pracovníci Farní charity Litoměřice. Naše aktivizační pracovnice šijí například pro koledníky kostýmy.

K nám přijdou koledníci Tříkrálové sbírky dne **3. ledna 2013 v dopoledních hodinách** (9:30 – 13:00 hod.). Kdo bude chtít přispět, může se přichystat. U nás bude výtěžek sbírky použit na pořízení dvou repasovaných invalidních vozíků a podporu aktivit se seniory.

STAROSTA NAVŠTÍVIL DOMOV NA DÓMSKÉM PAHORKU

V měsíci listopadu navštívili náš Domov starosta Města Litoměřic Mgr. Ladislav Chlupáč a místostarosta Mgr. Karel Krejza. Zajímali se o problémy s provozem budovy (kterou město vlastní), reklamační závady a stavem jejich odstraňování. Při své pochůzce nezapomněli také navštívit některé ze zdejších obyvatel na jejich pokojích a poptali se na jejich spokojenost se službami, které zde zajišťuje Farní charita Litoměřice.

CO SE VZROSTLÝM KAŠTANEM U DOMOVA

Na základě některých vašich připomínek, by měla do února RNDr. Gregorová posoudit strom v bezlistém stavu (bude potřeba zpřístupnit i pokoje, které jsou stromem zastíněny) a poté bude rozhodnuto o citlivém zásahu do koruny stromu a termínu provedení.

PÁR ČÍSEL

Věkový průměr obyvatel Domova na Dómském pahorku dosahuje 83,5 roku.

Na svůj provoz zařízení potřebuje ročně zhruba 32 milionů korun, z čehož 4,5 milionu korun činí dotace z Ministerstva práce a sociálních věcí, 3,5 milionu korun příspěvek města Litoměřice a 1,2 milionu korun představují platby od zdravotních pojišťoven. Nejvyšší částka 22,3 milionu korun přichází od klientů.

STÍŽNOSTI

V měsíci listopadu a v prosinci přišly čtyři písemné stížnosti, připomínky či podněty. Odpovědi na ně budou vyvěšeny na nástěnkách jednotlivých pater, ale některé máte i zde:

- **PROČ TU NEMÁME POŠTOVNÍ SCHRÁNKU?** - Česká pošta umísťuje jednotlivé schránky ve vzdálenosti minimálně 700 m. V okolí domova jsou však dvě schránky do této vzdálenosti. Poštovní schránku do našeho Domova proto nenainstalují. Zájemci tedy mohou posílat svou korespondenci prostřednictvím poštovní doručovatelky nebo ji nechat na recepci, kde si ji doručovatelka vyzvedne. Zvažujeme i instalaci naší vlastní schránky v Domově.
- **KRÁLÍK PATŘÍ VEN** - Ano, králík patří ven a pro většinu z vás je to obvyklé. Současné zvyky mít domácí zvířata v bytě nesdílíte. Na výrobě kotců pro králíky se pracuje, na jaře by měly být zbudovány a umístěny na terase.
- **ÚKLID SCHODIŠTĚ** - Bude provedeno přehodnocení úklidových časů, a úklid schodiště se posune na pozdější dobu – tak aby se schodiště uklízelo až po snídani.

Kulturní akce v Domově na Dómském pahorku aneb „co nás ještě čeká do konce roku 2012“

- 18. 12. od 09:00 hod.** Vánoční besídka dětí z MŠ v Travčicích
18. 12. od 09:45 hod. Vystoupení studentek a studentů SPgŠ J.H.Pestalozziho
19. 12. od 15:30 hod. Adventní odpoledne - vystoupení p. Husáka - hra na klávesy
V průběhu vystoupení bude k ochutnávce **pohoštění (raut)** připravené studentkou SŠ Gastronomie, hotelnictví a služeb Litoměřice a **doprovodný program** - výroba adventních dekorací z vizovického těsta -studentka SŠ gastronomie, hotelnictví a služeb Litoměřice
- 20. 12. od 14:30 hod.** Adventní setkání obyvatelů Domova na Dómském pahorku s jejich rodinnými příslušníky
- 21. 12. od 14:00 hod.** Adventní vystoupení pěveckého sboru MODRÁSCI ze ZŠ Boženy Němcové pod vedením p. Pallasové
- 24. 12. od 16:00 hod.** Vánoční koledy - hra na klávesy- pan Husák – na přízemí

Pozvánka

na Adventní večer

Farní charita Litoměřice

Domov na Dómském pahorku

si Vás dovoluje pozvat na **Adventní večer**, který se bude konat **pro obyvatele Domova a jejich rodinné příslušníky ve čtvrtek 20. prosince od 14:30 hod. v Domově na Dómském pahorku v Litoměřicích v ulici Zahradnická 1534/4**

Program:
od 14:30 hod. kulturní vystoupení – smyčcové těleso ZUŠ Litoměřice
od 16:00 hod. Mše svatá - celebruje litoměřický děkan R.D. Jozef Szeliga
od 17:00 hod. Sváteční večere (pro hosty a rodinné příslušníky malé občerstvení v prostorách společenského sálu)
od 17:30 hod. koledy v podání Podřipského žesťového kvintetu, rozsvícení vánočního stromu a malé překvapení

Jste srdečně zváni.

Z NAŠICH AKCÍ

VÝLET DO BOTANICKÉ ZAHRADY

ADVENTNÍ VYSTOUPENÍ DĚTÍ ZE ZŠ U STADIONU, LITOMĚŘICE

DOMOVEM CHODIL MIKULÁŠ

ADVENTNÍ BESÍDKA KŘEŠIČANKY PUSTAJKY

VYSTOUPENÍ ADOLFA ŠKARDY

KLADENSKÉ HELIGONKY

Noviny z Domova na Dómském pahorku, pro obyvatele Domova vychází nepravidelně zdarma.

Vydavatel: Domov na Dómském pahorku, Zahradnická 1534/4, Litoměřice.

Redakční rada:

Mgr. Simona Barčíková, Ivana Kretová, ing. Radek Löwy

Autoři příspěvků:

Růžena Kavková, MVDr. Rudolf Hubík, Radim Valík, OSB, Mgr. Simona Barčíková, Ivana Kretová, Veronika Chaloupková, Věra Grisová, ing. Radek Löwy, [www stránky](http://www.stranky)

Autoři fotografií:

Ivana Kretová, [www stránky](http://www.stranky)

Náklad: 150 ks

Náměty a příspěvky pro další čísla je možno zasílat na **e-mail:** radek.lowy@fchltn.cz